

УДК 614.8

**ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОВЕДЕННЯ АВАРІЙНО-РЯТУВАЛЬНИХ РОБІТ
ПРИ ДТП З АВТОБУСАМИ***Ружицький Д.В.*

Лоїк В.Б., канд. техн. наук

Львівський державний університет безпеки життєдіяльності

Швидкий розвиток транспортних засобів, нові підходи до безпеки і надійності їх конструкцій вимагають зміни методів проведення аварійно-рятувальних робіт з автомобілями. Автобуси часто відносять до категорії важких транспортних засобів, але вони мають конструкцію, відмінну від вантажних автомобілів. Пасажи́рський салон автобуса дуже неміцний у разі ДТП. Салон монтується на шасі, складається з довгих поздовжніх лонжеронів і перехресної конфігурації трубок, зварених разом, до яких прикріплена зовнішня обшивка (сталеві листи або склопластик).

Така конструкція часто не в змозі витримати зусилля і навантаження, які діють на неї під час аварії. А це призводить до потенційного блокування значного числа постраждалих в автобусі. Крісла всередині автобуса часто пошкоджуються через великі навантаження при зіткненні, що призводить до додаткових жертв. Висота конструкції автобуса теж може бути причиною додаткових труднощів при стабілізації в подібній аварії.

Найбільшу небезпеку для пасажирів автобусу становить ситуація, в наслідок якої автобус перекидається. В цьому випадку пасажирів травмують через конструкції салону, а також внаслідок тісняви, яка виникає під час перекидання. Якщо автобус рухався з досить великою швидкістю, то внаслідок перекидання, або різкої зупинки пасажирів може викидати через лобове скло або інші вікна і вони можуть потрапляти під автобус.

Рятувальні операції при автобусній аварії зазвичай включають створення достатнього простору як для первинного доступу, так і для евакуації постраждалих. Після отримання доступу всередину з'являється можливість почати звільнення постраждалих. Для звільнення пасажирів, які лишилися в салоні, найпростішим буде використання дверей, бічних вікон салону або аварійних виходів на даху автобуса. В першу чергу треба визволити пасажирів, які залишилися в салоні, а потім тих, хто потрапив під автобус. При деблокуванні пасажирів потрібно дотримуватися основних правил деблокування постраждалих, а саме: виключити можливість загоряння (вимкнути акумулятор, припинити витікання пального, ізолювати розлите пальне), закріпити автобус в тому положенні, в якому він опинився, запобігти подальшій зміні положення; за необхідності руйнування конструкцій кузова треба слідувати за їхнім поведінням. Для визволення постраждалих, які

опинилися під автобусом, необхідно використовувати пневматичні підіймачі, підйомні крани; в разі неможливості їхнього застосування необхідно робити підкопи під кузовом.

Стратегічно виконання операцій усередині автобуса повинно бути сфокусоване на забезпеченні вільного та безпечного доступу і шляхах евакуації постраждалих на ношах через всю зону аварії. Опрацювання ясних і чітких команд між тими рятувальниками, хто перебуває всередині автобуса, працюючи з інструментами, і тими, хто зовні управляє насосами, також забезпечить безпечну і злагоджену роботу. Ця проблема також може бути вирішена за допомогою застосування автономних аварійно-рятувальних інструментів усередині автобуса.

Може також виникнути необхідність визначення і чіткого позначення зон розстановки рятувальних транспортних засобів з метою забезпечення швидкого та безпечного транспортування (евакуації) пасажирів. У деяких випадках може знадобитися розділення аварійно-рятувальних команд на невеликі групи, що працюють на різних ділянках.

Зважаючи на той факт, що більшість ДТП за участю автобусів пов'язані із значною кількістю постраждалих, важливо чітко визначити ролі всіх членів аварійно-рятувальної команди у конкретних робочих зонах, забезпечити створення достатнього простору для первинного доступу і для евакуації постраждалих та чітко передавати команди між особами які працюють всередині і ззовні. Усе це забезпечить оперативне та безпечне вилучення постраждалих з місця аварії.

Література:

1. Дунбар Я. Техника спасения из автомобилей / Я. Дунбар, – Нидерланди: Holmatro indust Equipment, – 255 с. – ISBN 978-90-872796-9-7.
2. В.Б. Лоїк, В.М. Ковальчук, О.Д. Синельников Організація аварійно-рятувальних робіт на автомобільному транспорті, Навчальний посібник – Львів: Львівський державний університет безпеки життєдіяльності, 2017. – 152 с.
3. Аветисян В.Г., Куліш Ю.О. Організація аварійно-рятувальних робіт при дорожньо-транспортних пригодах. Практичний посібник – Харків, 2004. – 44с.